# BELLONA

## DWUMIESIĘCZNIK WOJSKOWY

WYDAWANY PRZEZ
WOJSKOWY INSTYTUT
NAUKOWO-WYDAWNICZY

TREŚĆ:

MJR. JERZY DĄBROWSKI: Bitwa odwrotowa nad Niemnem 1-ej armji polskiej (19—24 lipca 1920).

GEN. BRYG. STANISŁAW WIEROŃSKI: Technika marszu nocnego.

MJR. DYPL. WŁODZIMIERZ O'NACEWICZ: Czy należy i czy można zwalczać artylerję przeciwnika?

PPŁK. DYPL. ARTUR MARUSZEWSKI: Wychowanie żołnierza w Polsce, Rumunji i państwach bałtyckich w świetle poglądów bolszewickich.

PPŁK. DYPL INŻ. KAZIMIERZ STEFCZYK: Litwa. Szkic wojskowo-geograficzny i statystyczny.

Na czasie.

Przegląd broni i służb oraz ogólnych zagadnień wojskowych.

Przegląd wojskowych czasopism naukowych.

Sprawozdania.

Dodatek: „Komunikat bibljograficzny".

SOMMAIRE:

CMDT. JERZY DĄBROWSKI: La bataille de retraite de la 1-re armée polonaise sur le Niemen (19 — 24 juillet 1920).

GÉN. DE BRIG. STANISŁAW WIEROŃSKI: L'exécution d'une marche de nuit.

CMDT. B-TÉ WŁODZIMIERZ O'NACEWICZ: Est-il necessaire et possible de contrebattre l'artillerie de l'ennemi?

LT.-COL. B-TÉ ARTUR MARUSZEWSKI: L'éducation morale du soldat en Pologne, en Roumanie et dans les états baltiques selon les opinions bolchevistes.

LT.-COL. B-TÉ ING. KAZIMIERZ STEFCZYK: Lithuanie. Esquisse de géographie militaire et de statistique.

Actualités.

Revue des armes et des services et étude des questions militaires générales.

Revue des revues militaires

Comptes-rendus.

Supplément: „Communiqué bibliographique".

ROK JEDENASTY. TOM XXXIV. ZESZ. 1.

WARSZAWA, LIPIEC—SIERPIEŃ 1929.

# BELLONA

## DWUMIESIĘCZNIK WOJSKOWY

WYDAWANY PRZEZ
WOJSKOWY INSTYTUT
NAUKOWO-WYDAWNICZY

REDAKTOR
MJR. DYPL. EUGENJUSZ QUIRINI



ROK JEDENASTY. TOM XXXIV

WARSZAWA 1929

*Druk. J. B. Kondeckiego. Warszawa, Marszałkowska 53a. Tel. 268-08.*

# SPIS RZECZY.

(Lipiec — grudzień 1929).

## 1. DZIAŁ GARMONDOWY.

(Skorowidz działowy)

### Historja wojskowa.

a) Wojna światowa.

LENCZOWSKI KAROL, mjr. dypl. — Kryzys wojny dwufrontowej. (Rola niemieckiego Naczelnego Dowództwa w działaniach wojennych 1914 r.) (2 szkice poza tekstem) . . . . . . . . . . . 389
PAWLIK TADEUSZ, kpt. dypl. — Działania osłonowe w Małopolsce Wschodniej w sierpniu 1914 r. (8 szkiców poza tekstem) . . . . . 226
STABLEWSKI STEFAN, rtm. dypl. — Ferdynand Foch. Próba charakterystyki wodza . . . . . . . . . . . . . . 197

b) Wojna polsko-sowiecka.

DĄBROWSKI JERZY, mjr. — Bitwa odwrotowa nad Niemnem 1-ej armji polskiej. (19 — 24 lipca 1920) (5 szkiców poza tekstem). . . . . 1

### Prowadzenie wojny.

LENCZOWSKI KAROL, mjr. dypl. — Kryzys wojny dwufrontowej. (Rola niemieckiego Naczelnego Dowództwa w działaniach wojennych 1914 r.). (2 szkice poza tekstem) . . . . . . . . . . 389
SIPPKO GUSTAW, inż.-technl.—Zagłębia górniczo-hutnicze w wielkiej wojnie 501

### Taktyka ogólna.

PATOCZKA JAROSŁAW, mjr. dypl. — Ciągłe wsparcie piechoty w natarciu przez ogień artylerji . . . . . . . . . 286
WIEROŃSKI STANISŁAW, gen. bryg. — Technika marszu nocnego (4 szkice poza tekstem) . . . . . . . . . . . . 51

### Organizacja.

BERKA WACŁAW, por. dypl. — Zagadnienie organizacji piechoty w związku dywizyjnym . . . . . . . . . . . . . 440
MABILLE, płk. w. franc. — Organizacja szkół wojskowych i organizacja wyszkolenia oficerów we Francji . . . . . . . . 319

Wyszkolenie i wychowanie.

FELSZTYN TADEUSZ, dr., mjr. — Szkolnictwo średnie i wyższe, a szkolenie oficerów rezerwy . . . . . . . . . . . . 462
MABILLE płk. w. franc. — Organizacja szkół wojskowych i organizacja wyszkolenia oficerów we Francji . . . . . . . . . . 319
MARUSZEWSKI ARTUR, ppłk. dypl. — Wychowanie żołnierza w Polsce, Rumunji i państwach bałtyckich w świetle poglądów bolszewickich . 77

Piechota.

BERKA WACŁAW, por. dypl. — Zagadnienie organizacji piechoty w związku dywizyjnym . . . . . . . . . . . . . 440
PATOCZKA JAROSŁAW, mjr. dypl — Ciągłe wsparcie piechoty w natarciu przez ogień artylerji . . . . . . . . . . 286
WIEROŃSKI STANISŁAW, gen bryg. — Technika marszu nocnego (4 szkice poza tekstem) . . . . . . . . . . . . 51

Artylerja.

O'NACEWICZ WŁODZIMIERZ, mjr. dypl — Czy należy i czy można zwalczać artylerję przeciwnika? . . . . . . . . . . 64
PATOCZKA JAROSŁAW, mjr. dypl. — Ciągłe wsparcie piechoty przez ogień artylerji . . . . . . . . . . . . . 286

Lotnictwo.

KĘDZIOR ALEKSANDER, mjr. dypl.-pil. -- Polityka lotnicza . . 343

Żandarmerja.

MALION HENRYK, por. — Zadania żandarmerji polowej w czasie wojny 479

Geografja wojskowa, terenoznawstwo, kartografja.

STEFCZYK KAZIMIERZ, inż., ppłk. dypl. — Litwa. Szkic wojskowo geograficzny i statystyczny. (Schemat linij komunikacyjnych, sieci wodnej i zalesienia Litwy — poza tekstem). . . . . . . . 109

Przemysł wojenny.

SIPPKO GUSTAW, inż.-technl.—Zagłębia górniczo-hutnicze w wielkiej wojnie 501

## 2. DZIAŁ PETITOWY.

NA CZASIE . . . . . . . . . . . . 153
Dorobek „Przeglądów" poszczególnych rodzajów broni za rok 1928. *(Żychowski Jerzy, mjr. dypl.)* . . . . . . . . 153
PRZEGLĄD BRONI I SŁUŻB ORAZ OGÓLNYCH ZAGADNIEŃ WOJSKOWYCH . . . . . . . . . . . 157
Zagadnienie systemu wcielania rekruta. *(Starzyński Roman, mjr. dypl.)* 157
PRZEGLĄD DWUMIESIĘCZNY . . . . 358, 529
Sprawa rozbrojenia na morzu. Rzut oka na jej rozwój. Możliwości porozumienia angielsko-amerykańskiego. Pięcioletni plan rozbudowy go-

spodarczej Z. S. R R. i jego znaczenie z punktu widzenia przygotowań wojennych. Umowa lotnicza polsko-niemiecka. *(J. E.).* . . . . 358
Sprawa rozbudowy linij kolejowych w Nadrenji w parlamencie francuskim. Umowa francusko-niemiecka z dnia 4-go sierpnia 1929 r. w tej sprawie. Konflikt sowiecko-chiński. Sytuacja wojskowa z końca listopada b. r. Porozumienie polsko - niemieckie z dn. 31 października 1929 r. *(J. E.).* . . . . . . . . . . . . 529

PRZEGLĄD WOJSKOWYCH CZASOPISM NAUKOWYCH . . 166, 366, 537

Przegląd Historyczno-Wojskowy, tom 1 — zeszyt 2 . . . . . 166
Przegląd Wojskowy, zeszyt 20 . . . . . . . 167
" " " 21 . . . . . . . . 366
Przegląd Piechoty, czerwiec 1929 . . . . . . 167
" " lipiec " . . . . . . . . 366
" " sierpień " . . . . . . . . 367
" " wrzesień " . . . . . . . . 436
" " październik " . . . . . . . . 537
" " listopad " . . . . . . . . 537
Przegląd Kawaleryjski, kwiecień 1929 . . . . . 168
" " maj—czerwiec . . . . . . 368
" " lipiec . . . . . . . 368
" " sierpień . . . . . . 369
Przegląd Artyleryjski, maj 1929 . . . . . . 168
" " czerwiec " . . . . . . 169
" " lipiec " . . . . . . 369
" " sierpień " . . . . . . 369
" " wrzesień " . . . . . . 370
" " październik " . . . . . . 538
Wiadomości Techniczno Artyleryjskie, kwiecień 1929 . . . . 169
" " " lipiec " . . . . . 370
" " " październik " . . . . . 538
Przegląd Wojskowo-Techniczny, kwiecień 1929 . . . . 169
" " " maj " . . . . . 171
" " " czerwiec " . . . . . 370
" " " lipiec " . . . . . 371
" " " sierp.-wrzesień. " . . . . . 538
Przegląd Lotniczy, maj 1929 . . . . . . . . 171
" " czerwiec . . . . . . . . . 172
" " lipiec " . . . . . . . . 372
" " sierpień " . . . . . . . . 372
" " wrzesień " . . . . . . . . 373
" " październik " . . . . . . . . 539
" " listopad " . . . . . . . . 540
Przegląd Morski, czerwiec 1929 . . . . . . . 172
" " lipiec " . . . . . . . . 373
" " sierpień " . . . . . . . . 373
" " wrzesień " . . . . . . . . 374
" " październik " . . . . . . . . 540
Wiadomości Służby Geograficznej, styczeń — czerwiec 1929 . 541

SPRAWOZDANIA . . . . . . . . . . . 174, 375, 542

Błotnicki Adam — Przez rewolucję 1905 do Legjonów 1914. Nakładem „Panteonu Polskiego". Lwów 1929/30. *(Starzyński Roman, mjr. dypl.)*. . . . . . . . . . . . . . . 542

Borries v., gen.-mjr. — Heereskavallerie im Bewegunskriege. Berlin 1928 *(Baranowski Zdzisław, por.)* . . . . . . . 168

Charles - Henry, zastępca Gabinetu Ministra Wojny i Méaus de F. — L'Armée Tchécoslovaque. Paryż 1928. *(Cz. Janusz)* . . 375

Charnskij K. — Japońja w proszłom i nastojaszczem. Władywostok 1926. *(Niewęgłowski C., kpt. dypl.)* . . . . . . . 190

Gaj G. D. — Na Warszawu! Diejstwija III konnawo korpusa na zapadnom frontie. Ijul — awgust 1920 g. Wojenno-istoriczeskij oczerk (s 31 schemoj i 8 priłożeńjami). Gosudarstwiennoje Izdatielstwo. Moskwa — Leningrad 1928. *(Dąbrowski Jerzy, mjr.)* . . . . . 174

Henry patrz Charles

Hierl Constantin, płk. w st. niecz. — Operative und taktische Aufgaben zum Studium des Marnefeldzuges 1914. Zeszyty 3 — 4. Studium über Schlacht von. Ct. Quentin. Berlin 1929. *(Rola-Arciszewski, mjr. dypl.)*. . . . . . . . . . . . . . . : 377

Klujew L. L. — I-aja Konnaja Armja na polskom frontie w 1920-m g. (Opyt stratiegiczeskowo izsliedowańja). Leningrad 1925. *(Wieliczko-Wielicki Michał, kpt.)* . . . . . . . . . . . . . 182

Kolbuszowski patrz podręcznik

Kosogow I. — Uczastje konnicy w partizanskoj wojnie. Moskwa 1928. *(Dunin-Żuchowski, mjr. dypl.)* . . . . . . . . . 381

Méaus patrz Charles

Obst Erich — England, Europa und die Welt. Eine geopolitish — weltwirtschaftliche Studie. Berlin—Grunewald 1927. *(Kochanowski S K.)* 555

Oczerk patrz otdieł

Wojenno-istoriczeskij otdieł szwedskowo generalnowo sztaba — Srażeńje pri Garlice — Tarnow 2 — 6 maja 1915 g. Oczerk sowmiestnych diejstwij artillerji i piechoty. Pierewod so szwedskowo. A. Reginera pod redakcjej i s primieczańjami E. K. Smysłowskowo. Giz. Moskwa 1929 *(Simanskij P., gen. b. woj. ros.)* . . . . . . . . 547

Podręcznik przysposobienia wojskowego. Praca zbiorowa pod redakcją mjr. dypl. Kolbuszowskiego. Warszawa, Główna Księgarnia Wojskowa, 1928. *Wądołkowski I., mjr. dypl.)* . . . . . . 384

Reginer patrz otdieł

Schnittler G., płk. — La Guerre Mondiale. Paryż 1928 *(Stablewski Stefan, rtm. dypl.)* . . . . . . . . . . . . . 196

Smysłowskij — patrz otdieł

Srażeńje patrz otdieł

Studium patrz Hierl

Zawadzki Bolesław, major dyplomowany — Naukowa organizacja pracy w wyszkoleniu wojska. W.I.N.W. Warszawa 1929. *Rostworowski St., dr., ppłk. dypl.)*. . . . . . . . . . . . . . 545

## 3. DODATKI.

KOMUNIKAT BIBLJOGRAFICZNY, t. X, 7 — 8. Str. 38.

KOMUNIKAT BIBLJOGRAFICZNY, t. X, 9 — 10. Str. 55. Program miesięcznego kursu bibljotekarskiego w Centralnej Bibljotece Wojskowej.

KOMUNIKAT BIBLJOGRAFICZNY, t. X, 11 — 12. Str. 54.

SPIS RZECZY (styczeń — czerwiec 1929). Str. VIII.

## 4. WYKAZ WSPÓŁPRACOWNIKÓW.

ARCISZEWSKI-ROLA, mjr. dypl. . . . . . . . . . 377
BARANOWSKI ŹDZISŁAW, por. . . . . . . . . . . 186
BERKA WACŁAW, por. dypl. . . . . . . . . . . 440
CZ. JANUSZ . . . . . . . . . . . . . . 375
DĄBROWSKI JERZY, mjr. . . . . . . . . . . 1, 174
DUNIN patrz ŻUCHOWSKI
FELSZTYN TADEUSZ, d., mjr. . . . . . . . . . 462
J. E. . . . . . . . . . . . . . . . 358, 529
JANUSZ patrz CZ.
KĘDZIOR ALEKSANDER, mjr. dypl.-pil. . . . . . . 343
KOCHANOWSKI S. K. . . . . . . . . . . . 555
LENCZOWSKI KAROL, mjr. dypl. . . . . . . . . 389
MABILLE, płk. w. fran. . . . . . . . . . . . 319
MALION HENRYK, por. . . . . . . . . . . . 479
MARUSZEWSKI ARTUR, ppłk. dypl. . . . . . . . . 77
NIEWĘGŁOWSKI C., kpt. dypl. . . . . . . . . . 190
O'NACEWICZ WŁODZIMIERZ, mjr. dypl. . . . . . . 64
PATOCZKA JAROSŁAW, mjr. dypl. . . . . . . . . 286
PAWLIK TADEUSZ, kpt. dypl. . . . . . . . . . 226
ROLA patrz ARCISZEWSKI
ROSTWOROWSKI ST., dr., ppłk. dypl. . . . . . . 545
SIMANSKIJ P., gen. b. woj. ros. . . . . . . . . 547
SIPPKO GUSTAW, inż.-technl. . . . . . . . . . 501
STABLEWSKI STEFAN, rtm. dypl. . . . . . . . 195, 197
STARZYŃSKI ROMAN, mjr. dypl. . . . . . . . 157, 542
STEFCZYK KAZIMIERZ, inż., ppłk. dypl. . . . . . . 109
WĄDOŁKOWSKI I., mjr. dypl. . . . . . . . . . 384
WIELICKI patrz WIELICZKO
WIELICZKO-WIELICKI MICHAŁ, kpt. . . . . . . . 182
WIEROŃSKI STANISŁAW, gen. bryg. . . . . . . . 51
ŻUCHOWSKI-DUNIN, mjr. dypl. . . . . . . . . . 381
ŻYCHOWSKI JERZY, mjr. dypl. . . . . . . . . . 153

## 3. DODATKI

KOMUNIKAT BIBLIOGRAFICZNY, t. X, 1 — 8. Str. 36.
KOMUNIKAT BIBLIOGRAFICZNY, t. X, 9 — 10. Str. 85. Program [illegible] kursu bibliotekarskiego w Centralnej Bibliotece Wojskowej.
KOMUNIKAT BIBLIOGRAFICZNY, t. X, 11 — 12. Str. 94.
SPIS RZECZY [illegible] 1930. Str. VIII.

## 4. WYKAZ WSPÓŁPRACOWNIKÓW

| | |
|---|---|
| ARCISZEWSKI-SOLA, mjr dypl. | 477 |
| BARANOWSKI ZDZISŁAW, por. | 189 |
| BERKA WACŁAW, mjr dypl. | 440 |
| CZ. JANUSZ | 375 |
| DĄBROWSKI JERZY, mjr. | 4, 174 |
| DUNIN patrz ŻUCHOWSKI | |
| FELSZTYN TADEUSZ, d. mjr. | 442 |
| J. K. | 358, 159 |
| JANUSZ patrz CZ. | |
| KĘDZIOR ALEKSANDER, ppłk dypl. | 361 |
| KOCHANOWSKI S. K. | 323 |
| ŁĘCZYCKI [illegible], mjr dypl. | 380 |
| MUELLER, płk. w st. sp. | 349 |
| MALCZ HENRYK, por. | 439 |
| MARUSZEWSKI ARTUR, ppłk dypl. | 77 |
| NIEWĘGŁOWSKI C., mjr dypl. | 170 |
| ODACEWICZ WŁODZIMIERZ, mjr | 61 |
| PATOCZKA JAROSŁAW, mjr dypl. | 288 |
| PAWLIK TADEUSZ, mjr dypl. | 220 |
| RUKA patrz ARCISZEWSKI | |
| ROSTWOROWSKI ST., gen. ppłk dypl. | 345 |
| SIMANSKI P., gen. b. wojsk ros. | 242 |
| SIERZPUTOWSKI GUSTAW, mjr dypl. | 501 |
| STANKIEWICZ STEFAN, mjr dypl. | 195, 197 |
| STASZCZYŃSKI ROMAN, mjr dypl. | 157, 542 |
| STEFCZYK KAZIMIERZ, ppłk dypl. | 109 |
| WĄDOŁKOWSKI L., mjr dypl. | 384 |
| WIELICKI patrz WIELICZKO | |
| WIELICZKO-WIELICKI MICHAŁ, kpt. | 182 |
| WIEDZIOSKI STANISŁAW, gen. bryg. | 51 |
| ŻUCHOWSKI-DUNIN, mjr dypl. | 361 |
| ŻYCHOWSKI ZENON, mjr dypl. | 153 |